

Bruksela, 10 września 2025 r.
(OR. en)

12390/25

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2025/0085(COD)

CODEC 1190
COH 167
SOC 590
SAN 532
CADREFIN 160
PE 53

NOTA INFORMACYJNA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/1057 ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie wyzwaniom strategicznym – Wynik pierwszego czytania w Parlamencie Europejskim (Strasburg, 8–11 września 2025 r.)

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z postanowieniami art. 294 TFUE oraz Wspólną deklaracją w sprawie praktycznych zasad dotyczących stosowania procedury współdecyzji¹ Rada, Parlament Europejski i Komisja kilkakrotnie kontaktowały się ze sobą w sposób nieformalny, by wypracować porozumienie w sprawie tego aktu w pierwszym czytaniu.

7 maja 2025 r. Parlament Europejski zatwierdził na posiedzeniu plenarnym wniosek Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych (EMPL), by zastosować art. 170 (tryb pilny).

¹ Dz.U. C 145 z 30.6.2007, s. 5.

W tym kontekście przewodnicząca Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych (EMPL) Li ANDERSSON (Lewica, SE) przedstawiła w imieniu tej komisji kompromisową zmianę (poprawki nr 32 i 33) do wyżej wymienionego wniosku dotyczącego rozporządzenia, w odniesieniu do którego Marit MAIJ (S&D, NL) przygotowała wcześniej projekt sprawozdania. Zmianę tę uzgodniono podczas nieformalnych kontaktów, o których mowa powyżej. Ponadto grupa Lewica zgłosiła jedną poprawkę (nr 31), a grupa Renew Europe – trzy poprawki (nr 34–36).

II. GŁOSOWANIE

Podczas głosowania, które odbyło się na sesji plenarnej 10 września 2025 r., przyjęto kompromisową zmianę (poprawki nr 32 i 33) do wyżej wymienionego wniosku dotyczącego rozporządzenia. Nie przyjęto żadnych innych poprawek. Zmieniony w ten sposób wniosek Komisji jest równoznaczny ze stanowiskiem Parlamentu w pierwszym czytaniu, które zawarte jest w rezolucji ustawodawczej przedstawionej w załączniku do niniejszej noty².

Stanowisko Parlamentu odzwierciedla wcześniejsze uzgodnienia między instytucjami.

Rada powinna zatem być w stanie zatwierdzić stanowisko Parlamentu.

Akt zostanie wówczas przyjęty w brzmieniu odpowiadającym stanowisku Parlamentu.

² Wersja stanowiska Parlamentu zawarta w rezolucji ustawodawczej zawiera oznaczenia zmian wprowadzonych poprawkami do wniosku Komisji. Tekst dodany do wniosku Komisji oznaczono ***pogrubieniem i kursywą***. Symbol „■” wskazuje tekst usunięty.

P10_TA(2025)0176

Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+): środki szczególne mające na celu sprostanie wyzwaniom strategicznym

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 10 września 2025 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/1057 ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie wyzwaniom strategicznym (COM(2025)0164 – C10-0064/2025 – 2025/0085(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2025)0164),
- uwzględniając art. 294 ust. 2 i art. 164, 175, 177 i 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C10-0064-2025),
- uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając ocenę budżetową przedstawioną przez Komisję Budżetową,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 29 kwietnia 2025 r.¹,
- uwzględniając opinię Komitetu Regionów z dnia 15 maja 2025 r.²,
- uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 75 ust. 4 Regulaminu oraz przekazane pismem z dnia 23 lipca 2025 r. zobowiązanie przedstawiciela Rady do zatwierdzenia stanowiska Parlamentu, zgodnie z art. 294 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 60 i 58 Regulaminu,
- uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Bezpieczeństwa i Obrony,

¹ Dz.U. C, C/2025/3197, 2.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3197/oj>.

² Dz.U. C, C/2025/3474, 16.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3474/oj>.

- uwzględniając pismo Komisji Rozwoju Regionalnego,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych (A10-0122/2025),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu;
 2. przyjmuje do wiadomości oświadczenie Komisji załączone do niniejszej rezolucji, które zostanie opublikowane w serii C *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*;
 3. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
 4. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 10 września 2025 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/... w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/1057 ustanawiającego Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie wyzwaniom strategicznym

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności art. 164, 175, 177 i 322,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą³,

¹ Dz.U., C/2025/3197, 2.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3197/oj>.

² Dz.U. C, C/2025/3474, 16.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3474/oj>.

³ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 10 września 2025 r.

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W świetle ostatnich poważnych wydarzeń geopolitycznych i gospodarczych, które zmieniły niektóre strategiczne priorytety polityczne Unii, konieczne jest zapewnienie **więcej strukturalnych** możliwości, aby pozwolić państwom członkowskim na sprostanie tym pilnym strategicznym wyzwaniom geopolitycznym i przekierowanie zasobów na nowo pojawiające się priorytety.
- (2) ***Główne cele Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057⁴, to wspieranie państw członkowskich i regionów w osiąganiu włączenia społecznego i spójności społecznej, aktywizacji rynku pracy, a także w realizacji zasad i głównych celów Europejskiego filaru praw socjalnych. Przeprogramowanie zasobów w ramach EFS+ nie powinno podważać charakteru społecznego tego funduszu, lecz powinno wzmacniać jego zdolność do zwalczania nierówności.***
- (3) ***W swojej opinii z dnia 6 maja 2025 r. w sprawie wniosku ustawodawczego stanowiącego podstawę niniejszego rozporządzenia Europejski Trybunał Obrachunkowy stwierdził, że polityka spójności jest często wykorzystywana jako narzędzie reagowania kryzysowego, co grozi osłabieniem jej zasadniczego kierunku i celów w perspektywie długoterminowej. Należy zatem zapewnić, aby środki podejmowane w związku z sytuacjami nadzwyczajnymi nie stanowiły przeszkody dla osiągnięcia celów polityki spójności.***

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj>).

- (4) *Unia i jej państwa członkowskie nadal pokazują, że są w stanie szybko reagować na wydarzenia geopolityczne i że są gotowe przeznaczyć wystarczające środki finansowe na wzmocnienie przemysłu obronnego Unii. Jednocześnie niezwykle ważne jest dalsze inwestowanie w cele społeczne Unii poprzez EFS+, ponieważ spójność społeczna jest fundamentem odporności demokratycznej i społecznej Unii, co ma zasadnicze znaczenie w celu sprostania zagrożeniom agresją.*
- (5) Wspólna biała księga Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa oraz Komisji z dnia 19 marca 2025 r. w sprawie obronności europejskiej – Gotowość 2030 otwiera drogę ku prawdziwej europejskiej unii obrony, między innymi poprzez zalecenie państwom członkowskim intensywnego inwestowania w obronność i *cyberbezpieczeństwo, w tym zdolności w zakresie technologii podwójnego zastosowania i zdolności w zakresie gotowości cywilnej, któremu powinny towarzyszyć wydatki socjalne, tworzenie miejsc pracy oraz podnoszenie i zmiana kwalifikacji.* W tym względzie w komunikacie Komisji z dnia 5 marca 2025 r. zatytułowanym „Unia umiejętności” określono działania mające na celu rozwiązanie problemu braku kwalifikacji i niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej w Unii, w tym poprzez wzmocniony i usprawniony pakt na rzecz umiejętności, o którym mowa w tym komunikacie, oraz dzięki partnerstwom na dużą skalę, w szczególności partnerstwu na dużą skalę na rzecz lotnictwa i obronności. W tym kontekście w EFS+ należy uwzględnić zachęty z myślą o rozwoju umiejętności w przemyśle obronnym. *Aby zapewnić państwom członkowskim większą elastyczność w realokacji zasobów na rozwój umiejętności w przemyśle obronnym, kwoty przeznaczone na taki rozwój nie powinny podlegać wymogom koncentracji tematycznej, lecz należy je uwzględniać, jeśli przyczyniają się do spełnienia tych wymogów.*

- (6) EFS+ może być wykorzystywany do wspierania dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian. Zgodnie ze środkami na rzecz dekarbonizacji zaproponowanymi w komunikacie Komisji z dnia 26 lutego 2025 r. zatytułowanym „Pakt dla czystego przemysłu: wspólny plan działania na rzecz konkurencyjności i dekarbonizacji” oraz aby ułatwić dalsze dostosowanie przemysłu w związku z dekarbonizacją procesów produkcyjnych i produktów, EFS+ powinien ułatwiać zdobywanie kwalifikacji, utrzymanie miejsc pracy i tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy w całym procesie dekarbonizacji poprzez zapewnianie elastyczności w realizacji tego procesu. Zadanie to należy realizować z uwzględnieniem celu określonego w komunikacie Komisji zatytułowanym „Unia umiejętności”, polegającego na zapewnieniu obywatelom możliwości regularnego podnoszenia i zmiany kwalifikacji przez całe życie, w tym poprzez gwarancję umiejętności. ***Szczególną uwagę należy zwrócić na konkretne potrzeby i uwarunkowania słabiej rozwiniętych regionów i obszarów wiejskich, które powinny czerpać korzyści z zielonej transformacji, oraz na zapewnienie ich włączenia w szerszy rozwój gospodarczy, społeczny i środowiskowy Unii.***

- (7) *W świetle znaczenia horyzontalnych warunków podstawowych mających zastosowanie do wszystkich celów szczegółowych i kryteriów niezbędnych do oceny ich spełnienia w rozumieniu art. 15 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060⁵ i jego załącznika III, dla skutecznego i wydajnego wykorzystania ogólnego wsparcia unijnego z tych funduszy unijnych oraz ze względu na potrzebę zapewnienia rzeczywistej skuteczności tych funduszy unijnych, kwoty przekraczające kwotę elastyczności, o której mowa w art. 86 ust. 1 akapit drugi tego rozporządzenia, odpowiadające celom szczegółowym, które Komisja oceniła negatywnie na podstawie tych horyzontalnych warunków podstawowych, nie powinny stanowić przedmiotu zmiany programu lub przesunięcia na podstawie nowych priorytetów i elastyczności przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu. Taki proporcjonalny środek stanowi niezbędną zachętę do tego, aby prawo i praktyka państw członkowskich pozostały zgodne z horyzontalnymi warunkami podstawowymi, a wydatki pokrywane z funduszy unijnych spełniały cele Unii. Ponieważ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092⁶ ma zastosowanie horyzontalne, ten sam wymóg powinien mieć zastosowanie do kwot odpowiadających zobowiązaniom zawieszonym na mocy środków przyjętych na podstawie tego rozporządzenia. Kwoty w ramach kwoty elastyczności, o której mowa w art. 86 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia (UE) 2021/1060, odpowiadające celom szczegółowym, które Komisja oceniła negatywnie na podstawie horyzontalnych warunków podstawowych, mogą być przedmiotem zmiany programu lub przesunięcia na*

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii (Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj>).

podstawie nowych priorytetów, pod warunkiem że takie nowe priorytety są zgodne z celami realizowanymi w oparciu o horyzontalne warunki podstawowe.

- (8) EFS+ przewiduje wsparcie dla inwestycji przyczyniających się do realizacji celów Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP), ustanowionej rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795⁷. Celem STEP jest wzmocnienie wiodącej pozycji Unii w dziedzinie technologii i **rozwój umiejętności w Unii**. Aby zaoferować dalsze zachęty do inwestycji wspieranych z EFS+ w tych obszarach kluczowych, należy rozszerzyć możliwość otrzymywania przez państwa członkowskie wyższych płatności zaliczkowych na związane z tymi obszarami zmiany programów. **Priorytety wspierające inwestycje przyczyniające się do osiągnięcia celów STEP w ramach wniosku o zmianę programu przedłożonego Komisji do dnia 31 marca 2025 r. mają otrzymać wyjątkowe jednorazowe płatności zaliczkowe na warunkach obowiązujących w momencie przedłożenia tego wniosku.**
- (9) Aby umożliwić państwom członkowskim istotne i **sprawiedliwe** przeprogramowanie **bez odchodzenia od głównych celów EFS+** oraz skoncentrowanie zasobów na strategicznych priorytetach Unii, określonych w niniejszym rozporządzeniu, bez powodowania dalszych opóźnień we wdrażaniu programów, należy zapewnić zwiększoną elastyczność. Przegląd śródkresowy daje okazję do uwzględnienia pojawiających się **aspektów społecznych** wyzwań strategicznych i nowych priorytetów, **bez uszczerbku dla innych aktów prawnych Unii oraz dla kolejnych wieloletnich ram finansowych**. Państwa członkowskie powinny dysponować dodatkowym czasem na zakończenie oceny wyników przeglądu śródkresowego i przedłożenie związanych z nią wniosków o zmiany programu.

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) oraz zmiany dyrektywy 2003/87/WE oraz rozporządzeń (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 i (UE) 2021/241 (Dz.U. L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>).

- (10) Wojna napastnicza prowadzona przez Rosję przeciwko Ukrainie nieproporcjonalnie silnie wpływa na ***regiony na poziomie NUTS 2 graniczące z Rosją, Białorusią lub Ukrainą, powodując utratę miejsc pracy, spadek aktywności gospodarczej i wykluczenie społeczne***. Aby przyspieszyć realizację programów polityki spójności i zmniejszyć presję na budżety krajowe oraz zapewnić płynność niezbędną do realizacji kluczowych inwestycji, należy wypłacić z EFS+ dodatkowe jednorazowe płatności zaliczkowe na programy. Biorąc pod uwagę negatywny wpływ wojny napastniczej prowadzonej przez Rosję przeciwko Ukrainie, w przypadku niektórych programów obejmujących co najmniej jeden region na poziomie NUTS 2 graniczący z Rosją, Białorusią lub Ukrainą wartość procentową płatności zaliczkowych należy dodatkowo zwiększyć. Celem zachęcenia do przeprogramowania na kluczowe priorytety w związku z przeglądem śródkresowym dodatkowe jednorazowe płatności zaliczkowe powinny być dostępne tylko w przypadku osiągnięcia określonego progu realokacji zasobów finansowych na konkretne kluczowe priorytety.
- (11) Ponadto, aby uwzględnić czas potrzebny na zmianę przedmiotu inwestycji i umożliwić jak najlepsze wykorzystanie dostępnych zasobów, w przypadku programów, w ramach których dokonuje się realokacji zasobów na priorytety strategiczne, należy dostosować terminy kwalifikowalności wydatków oraz zasady dotyczące umarzania, a ***także inne terminy związane z wymogami dotyczącymi ram realizacji celów, zarządzania finansami, sprawozdawczości i oceny***.

- (12) Powinna istnieć możliwość zastosowania **wyższej** stopy dofinansowania ■ do priorytetów w programach obejmujących co najmniej jeden region na poziomie NUTS 2 graniczący z Rosją, Białorusią lub Ukrainą, mając na uwadze negatywny wpływ wojny napastniczej prowadzonej przez Rosję przeciwko Ukrainie na te regiony na poziomie NUTS 2.
- (13) *Rozwój umiejętności oraz szkolenia dla młodych talentów i przedsiębiorców to istotne czynniki tworzenia miejsc pracy, zaś instytucje zajmujące się tworzeniem i wykorzystywaniem umiejętności, zwłaszcza instytuty kształcenia i szkolenia zawodowego, powinny ściśle ze sobą współpracować w celu dostosowania się do potrzeb rynku pracy. W tym kontekście państwa członkowskie powinny mieć możliwość przeznaczania środków także na przyciąganie młodych talentów i przedsiębiorców, w szczególności do regionów wiejskich i słabiej rozwiniętych, dzięki zachętom oraz ukierunkowanym szkoleniom.*
- (14) *Wprowadzając zmiany do programów państwa członkowskie powinny uwzględniać, w odniesieniu do odrębnych priorytetów oraz przy ścisłym i znaczącym udziale partnerów społecznych, zobowiązania beneficjentów do przestrzegania warunków pracy i zatrudnienia zgodnie z mającym zastosowanie prawem Unii i prawem krajowym, konwencjami Międzynarodowej Organizacji Pracy i układami zbiorowymi.*

- (15) *Aby wesprzeć państwa członkowskie w szybkim i prawidłowym przeprogramowaniu, Komisja powinna we właściwym czasie przekazać instytucjom zarządzającym jasne wyjaśnienia techniczne i wsparcie, w tym poprzez ustrukturyzowany system, odpowiadając na pytania techniczne, prawne i proceduralne, w szczególności dotyczące środków wprowadzonych na podstawie niniejszego rozporządzenia.*
- (16) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia, a mianowicie **uwzględnienie aspektów społecznych wyzwań strategicznych**, przekierowanie inwestycji na nowe priorytety kluczowe oraz uproszczenie realizacji polityki i jej przyspieszenie, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na skalę i efekty niniejszego rozporządzenia możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

- (17) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (UE) 2021/1057.
- (18) ■ Ze względu na pilną potrzebę umożliwienia realizacji kluczowych inwestycji w umiejętności w przemyśle obronnym oraz w dostosowanie się do zmian związanych z dekarbonizacją w kontekście pilnych strategicznych wyzwań geopolitycznych niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, ■

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1
Zmiany w rozporządzeniu (UE) 2021/1057

W rozporządzeniu (UE) 2021/1057 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 5a

Przepisy szczegółowe dotyczące *przeglądu śródkresowego i związanej z nim elastyczności* komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym

1. W 2026 r. Komisja wypłaca **1,5 %** łącznego wsparcia z EFS+, zgodnie z decyzją zatwierdzającą zmianę programu, jako dodatkowe jednorazowe płatności zaliczkowe. Ten odsetek dodatkowych jednorazowych płatności zaliczkowych w 2026 r. zwiększa się do 9,5 % w przypadku programów obejmujących co najmniej jeden region na poziomie NUTS 2 graniczący z Rosją, Białorusią lub Ukrainą, pod warunkiem że program nie obejmuje całego terytorium danego państwa członkowskiego. Jednak w przypadku gdy w państwie członkowskim regiony na poziomie NUTS 2 graniczące z Rosją, Białorusią lub Ukrainą są uwzględnione wyłącznie w programach obejmujących całe terytorium danego państwa członkowskiego, zwiększony odsetek również ma zastosowanie do takich programów.
2. Dodatkowe jednorazowe płatności zaliczkowe, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, mają zastosowanie wyłącznie w przypadku zatwierdzenia w *związku z przeglądem śródkresowym* realokacji co najmniej 10 % zasobów finansowych programu na co najmniej jeden z odrębnych priorytetów ustanowionych zgodnie z art. 12a, 12c lub 12d (zwanej dalej „progiem 10 %”), pod warunkiem przedłożenia Komisji wniosku o zmianę programu do dnia 31 grudnia 2025 r.

Do progu 10 % wlicza się również następujące realokacje w ramach tego samego programu:

- a) realokacja w związku z przeglądem śródkresowym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) lub Funduszu Spójności na co najmniej jeden z odrębnych priorytetów ustanowionych dla celów szczegółowych, o których mowa w art. 3 ust. 1 lit. a) pkt (vi) i (vii), lit. b) pkt (v), (ix), (xi) i (xii), lit. c) pkt (iii), lit. d) pkt (vii) i lit. e) pkt (iii) i (iv) rozporządzenia (UE) 2021/1058;***
- b) realokacja w związku z przeglądem śródkresowym z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) na odrębne priorytety ustanowione w celu wspierania inwestycji przyczyniających się do realizacji celów Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) ustanowionej rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795* lub do promowania dostępu do przystępnych cenowo mieszkań zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/1056;***

- c) *realokacja z EFRR lub Funduszu Spójności na odrębne priorytety dotyczące celów szczegółowych, o których mowa w art. 3 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) pkt (vi) oraz lit. b) pkt (ix) rozporządzenia (UE) 2021/1058, z EFS+ na odrębne priorytety ustanowione na podstawie art. 12a niniejszego rozporządzenia lub z FST na odrębne priorytety ustanowione w celu wspierania inwestycji przyczyniających się do osiągnięcia celów STEP, zatwierdzona w zmianie programu przed przeglądem śródkresowym;*
- d) *realokacja z EFRR lub Funduszu Spójności na priorytety ustanowione dla celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 1 akapit pierwszy lit. b) pkt (v) rozporządzenia (UE) 2021/1058, zatwierdzona w zmianie programu od dnia 1 stycznia 2025 r.*

3. *Przy obliczaniu kwoty odpowiadającej progowi 10 % nie uwzględnia się następujących zasobów:*

- a) zasoby z Instrumentu Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy, o których mowa w art. 4 rozporządzenia (UE) 2021/1056;*
- b) dodatkowe finansowanie dla regionów najbardziej oddalonych, o którym mowa w art. 110 ust. 1 lit. e) rozporządzenia (UE) 2021/1060;*
- c) zasoby realokowane na co najmniej jeden odrębny priorytet ustanowiony w celu wspierania reagowania na skutki klęsk żywiołowych na podstawie art. 12b niniejszego rozporządzenia lub w odniesieniu do celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 1 lit. b) pkt (x) rozporządzenia (UE) 2021/1058.*

4. Dodatkowe jednorazowe płatności zaliczkowe należne państwu członkowskiemu i wynikające ze zmian programu na podstawie realokacji na odrębne priorytety, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, zalicza się jako płatności dokonane w 2025 r. do celów obliczenia kwot podlegających umorzeniu na podstawie art. 105 rozporządzenia (UE) 2021/1060, pod warunkiem że wniossek o zmianę programu przedłożono Komisji do dnia 31 grudnia 2025 r.
5. W drodze odstępstwa od art. 63 ust. 2 i art. 105 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1060 terminem końcowym kwalifikowalności wydatków i umorzenia jest dzień 31 grudnia 2030 r. w przypadku zatwierdzenia zmian programu polegających na realokacji co najmniej **10 %** zasobów finansowych programu na co najmniej jeden z odrębnych priorytetów, ***o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu.***
6. ***W przypadku gdy państwo członkowskie ma tylko jeden program obejmujący całe terytorium i jest on finansowany z EFRR, Funduszu Spójności, EFS+ i FST, odstępstwo, o którym mowa w ust. 5, ma zastosowanie, jeśli co najmniej 7 % zasobów finansowych programu jest realokowanych na co najmniej jeden z odrębnych priorytetów, o których mowa w ust. 2.***

7. *W odniesieniu do programów, o których mowa w ust. 5 i 6 niniejszego artykułu, w przypadku gdy rozporządzenie (UE) 2021/1060 ustanawia termin końcowy na potrzeby stosowania wymogów dotyczących ram realizacji celów, zarządzania finansami, sprawozdawczości i oceny, przyjmuje się, że termin ten odnosi się do tej samej daty w następnym roku. Dodatkowo, w drodze odstępstwa od art. 2 pkt 29 rozporządzenia (UE) 2021/1060, w przypadku takich programów przyjmuje się, że ostatni rok obrachunkowy odnosi się do okresu od dnia 1 lipca 2030 r. do dnia 30 czerwca 2031 r.*
8. W drodze odstępstwa od art. 112 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060 maksymalną stopę dofinansowania w odniesieniu do priorytetów w programach obejmujących co najmniej jeden region na poziomie NUTS 2 graniczący z Rosją, Białorusią lub Ukrainą **zwiększa się o 10 punktów procentowych powyżej mającej zastosowanie stopy dofinansowania, przy czym nie może ona przekroczyć 100 %**. Wyższa stopa dofinansowania nie ma zastosowania do programów obejmujących całe terytorium danego państwa członkowskiego, chyba że te regiony na poziomie NUTS 2 są uwzględnione wyłącznie w programach obejmujących całe terytorium danego państwa członkowskiego.

Odstępstwo przewidziane w akapicie pierwszym niniejszego ustępu ma zastosowanie wyłącznie w przypadku zatwierdzenia realokacji co najmniej **10 %** zasobów finansowych programu na co najmniej jeden z odrębnych priorytetów, o których mowa w *ust. 2 niniejszego artykułu*, pod warunkiem przedłożenia Komisji wniosku o zmianę programu do dnia 31 grudnia 2025 r.

9. Oprócz oceny wyników przeglądu śródkresowego, która ma zostać przedłożona dla każdego programu zgodnie z art. 18 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1060, państwa członkowskie mogą ponownie przedłożyć ***Komisji do dnia 31 grudnia 2025 r.*** ocenę uzupełniającą oraz związane z nią wnioski o zmiany programu, uwzględniając możliwość dotyczącą odrębnych priorytetów ustanowionych zgodnie z art. 12a, 12c lub 12d niniejszego rozporządzenia. ***Zastosowanie mają terminy określone w art. 24*** rozporządzenia (UE) 2021/1060.

* Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) oraz zmiany dyrektywy 2003/87/WE oraz rozporządzeń (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 i (UE) 2021/241 (Dz.U. L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>).”;

2) w art. 12a wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Państwa członkowskie mogą wykorzystywać EFS+ do zapewnienia wsparcia na rzecz realizacji celów STEP, o których mowa w art. 2 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) 2024/795, w ramach odpowiednich celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, w tym przez wspieranie rozwoju umiejętności w zakresie technologii neutralnych emisyjnie, między innymi opartych na programach uczenia się stworzonych przez europejskie akademie umiejętności, a także szkolenia osób młodych oraz nabywania, podnoszenia i zmiany kwalifikacji pracowników w zakresie technologii neutralnych emisyjnie.”;

b) w ust. 2 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„Oprócz płatności zaliczkowych na rzecz programu, przewidzianych w art. 90 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) 2021/1060, w przypadku zatwierdzenia przez Komisję zmiany programu obejmującego co najmniej jeden z odrębnych priorytetów związanych z operacjami wspieranymi w ramach EFS+, przyczyniającymi się do realizacji celów STEP, o których mowa w art. 2 rozporządzenia (UE) 2024/795, Komisja uiszcza wyjątkowe płatności zaliczkowe w wysokości **20 %** na podstawie alokacji na rzecz tych priorytetów, pod warunkiem przedłożenia Komisji wniosku o zmianę programu do dnia 31 grudnia 2025 r. ***Jeżeli we wniosku o zmianę programu przedłożonym Komisji do dnia 31 marca 2025 r. uwzględniono takie odrębne priorytety, Komisja wypłaca wyjątkowe jednorazowe płatności zaliczkowe w wysokości 30 % alokacji na te priorytety zgodnie z decyzją zatwierdzającą zmianę programu.*** Takie wyjątkowe płatności zaliczkowe uiszcza się w terminie 60 dni od przyjęcia przez Komisję decyzji zatwierdzającej zmianę programu.”;

3) dodaje się artykuły w brzmieniu:

„Artykuł 12c

Wspieranie rozwoju *umiejętności w dziedzinie gotowości cywilnej*, w przemyśle obronnym, w *tym w odniesieniu do zdolności w zakresie technologii podwójnego zastosowania, oraz w dziedzinie cyberbezpieczeństwa*

1. Państwa członkowskie mogą wykorzystać EFS+ do zapewnienia wsparcia rozwoju umiejętności w dziedzinie *gotowości cywilnej*, w przemyśle obronnym, w *tym w odniesieniu do zdolności w zakresie technologii podwójnego zastosowania, oraz w dziedzinie cyberbezpieczeństwa* w ramach odrębnych priorytetów, *przy priorytetowym traktowaniu umiejętności związanych ze zdolnościami w zakresie technologii podwójnego zastosowania i gotowością cywilną. Przy wyborze operacji zgodnie z art. 73 rozporządzenia (UE) 2021/1060 państwa członkowskie traktują priorytetowo mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, publiczne służby zatrudnienia i ekonomię społeczną*. Odrębne priorytety mogą służyć wspieraniu realizacji któregośkolwiek z celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)–g) niniejszego rozporządzenia.
2. Zasobów przydzielonych na odrębne priorytety, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, nie uwzględnia się *jako podstawy obliczenia* zgodności z wymogami koncentracji tematycznej określonymi w art. 7.
3. Komisja oprócz rocznych płatności zaliczkowych na program przewidzianych w art. 90 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) 2021/1060 wypłaca **20 %** alokacji na odrębne priorytety, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, zgodnie z decyzją zatwierdzającą zmianę programu, jako wyjątkowe jednorazowe płatności zaliczkowe, pod warunkiem przedłożenia Komisji wniosku o zmianę programu do dnia 31 grudnia 2025 r.

Takie wyjątkowe jednorazowe płatności zaliczkowe uiszczą się w terminie 60 dni od przyjęcia przez Komisję decyzji zatwierdzającej zmianę programu zgodnie z art. 24 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2021/1060.

4. Kwotę wypłaconą jako wyjątkową jednorazową płatność zaliczkową rozlicza się, na podstawie art. 90 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/1060, w zestawieniu wydatków Komisji nie później niż za ostatni rok obrachunkowy.

Zgodnie z art. 90 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/1060 odsetki generowane przez takie wyjątkowe jednorazowe płatności zaliczkowe wykorzystuje się na potrzeby danego programu w ten sam sposób co środki z EFS+ i uwzględnia w zestawieniu wydatków za ostatni rok obrachunkowy.

Zgodnie z art. 97 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/1060 takie wyjątkowe jednorazowe płatności zaliczkowe nie podlegają zawieszeniu.

Wyplacone wyjątkowe jednorazowe płatności zaliczkowe wlicza się do płatności zaliczkowych uwzględnianych przy obliczaniu kwot podlegających umorzeniu zgodnie z art. 105 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/1060.

5. W drodze odstępstwa od art. 112 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060 maksymalną stopę dofinansowania w odniesieniu do odrębnych priorytetów, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, ***zwiększa się o 10 punktów procentowych powyżej mającej zastosowanie stopy dofinansowania, przy czym nie może ona przekroczyć 100 %.***

6. *W drodze odstępstwa od art. 49 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060, w odniesieniu do operacji wspieranych w ramach odrębnego priorytetu, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, dane państwo członkowskie nie jest zobowiązane do podawania danych dotyczących tych operacji do wiadomości publicznej, jeżeli takie ujawnienie byłoby niedozwolone ze względów bezpieczeństwa lub porządku publicznego zgodnie z art. 69 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/1060. Państwa członkowskie informują o tym Komisję przed wybraniem danej operacji do wsparcia. Niniejszy akapit pozostaje bez uszczerbku dla praw Komisji oraz Europejskiego Trybunału Obrachunkowego do uzyskania informacji niezbędnych do wykonywania ich funkcji związanych z weryfikacją i audytami, a także dla obowiązku Parlamentu Europejskiego dotyczącego sprawowania kontroli politycznej zgodnie z art. 14 TUE oraz monitorowania wykonania budżetu Unii zgodnie z art. 319 TFUE.*

Beneficjenci nie podlegają wymogom określonym w art. 50 ust. 1 lit. c), d) i e) rozporządzenia (UE) 2021/1060 w odniesieniu do operacji wspieranych w ramach odrębnego priorytetu, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w przypadku gdy publiczne udostępnienie informacji na temat wsparcia lub organizacja wydarzenia lub działania komunikacyjnego nie są wymagane ze względów bezpieczeństwa lub porządku publicznego na podstawie art. 69 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/1060.

Co najmniej raz w roku Komisja informuje Parlament Europejski o liczbie operacji będących przedmiotem odstępstwa przewidzianego w akapicie drugim oraz o ich łącznym koszcie, w sposób zagregowany, z należyтым uwzględnieniem wymogów poufności.”;

Artykuł 12d

Wsparcie na dostosowanie się do dekarbonizacji

1. Państwa członkowskie mogą wykorzystać EFS+ do zapewnienia ukierunkowanego wsparcia ***na szkolenia służące*** nabywaniu, podnoszeniu i zmianie kwalifikacji w celu dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i ***przedsiębiorców*** do zmian przyczyniających się do dekarbonizacji zdolności produkcyjnych w ramach odrębnych priorytetów, ***tak aby w trakcie zielonej transformacji utrzymać konkurencyjność, zrównoważony rozwój i innowacyjność. Przy wyborze operacji zgodnie z art. 73 rozporządzenia (UE) 2021/1060 państwa członkowskie traktują priorytetowo mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, publiczne służby zatrudnienia i ekonomię społeczną.*** Te odrębne priorytety mogą służyć wspieraniu realizacji któregośkolwiek z celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)–g) niniejszego rozporządzenia.
2. ***W celu wspierania rozwoju umiejętności w obszarach, o których mowa w ust. 1, państwa członkowskie mogą wspierać promowanie współpracy między organizacjami, takimi jak instytucje edukacyjne.***
3. Do celów ust. 1 niniejszego artykułu zainteresowane państwo członkowskie składa uzasadniony wniosek o zmianę programu zgodnie z art. 24 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/1060. Jeżeli państwo członkowskie posiada już programy obejmujące co najmniej jeden z priorytetów spełniających warunki określone w ust. 1 niniejszego artykułu, przedkłada ono Komisji wniosek o uznanie danych priorytetów za odrębne priorytety do celów ust. 1 niniejszego artykułu.

4. Komisja oprócz rocznych płatności zaliczkowych na program przewidzianych w art. 90 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) 2021/1060 wypłaca 20 % alokacji na odrębne priorytety, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, zgodnie z decyzją zatwierdzającą zmianę programu, jako wyjątkowe jednorazowe płatności zaliczkowe, pod warunkiem przedłożenia Komisji wniosku o zmianę programu do dnia 31 grudnia 2025 r.

Takie wyjątkowe jednorazowe płatności zaliczkowe uiszcza się w terminie 60 dni od przyjęcia przez Komisję decyzji zatwierdzającej zmianę programu zgodnie z art. 24 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2021/1060.

5. Kwotę wypłaconą jako wyjątkową jednorazową płatność zaliczkową rozlicza się, na podstawie art. 90 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/1060, w zestawieniu wydatków Komisji nie później niż za ostatni rok obrotowy.

Zgodnie z art. 90 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/1060 odsetki generowane przez takie wyjątkowe jednorazowe płatności zaliczkowe wykorzystuje się na potrzeby danego programu w ten sam sposób co środki z EFS+ i uwzględnia w zestawieniu wydatków za ostatni rok obrotowy.

Zgodnie z art. 97 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/1060 takie wyjątkowe jednorazowe płatności zaliczkowe nie podlegają zawieszeniu.

Wyplacone wyjątkowe jednorazowe płatności zaliczkowe wlicza się do płatności zaliczkowych uwzględnianych przy obliczaniu kwot podlegających umorzeniu zgodnie z art. 105 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/1060.

6. W drodze odstępstwa od art. 112 rozporządzenia (UE) 2021/1060 maksymalną stopę dofinansowania w odniesieniu do odrębnych priorytetów, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, ***zwiększa się o 10 punktów procentowych powyżej mającej zastosowanie stopy dofinansowania, przy czym nie może ona przekroczyć 100 %.***

Artykuł 2

Ograniczenia dotyczące zmian programu oraz przesunięć

Kwoty odpowiadające zobowiązaniom zawieszonym na podstawie środków przyjętych na mocy rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092 oraz kwoty przekraczające kwotę elastyczności odpowiadającą celom szczegółowym, które Komisja oceniła negatywnie na podstawie horyzontalnych warunków podstawowych zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) 2021/1060, nie mogą stanowić przedmiotu zmiany programu ani przesunięcia na podstawie niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 3
Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie ■ następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w ...

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca

W imieniu Rady
Przewodniczący

W odniesieniu do niniejszego rozporządzenia Komisja złożyła oświadczenie, które można znaleźć w Dz.U. C., ..., ELI: ...⁺

⁺ Dz.U.: Proszę wstawić odniesienie do publikacji oświadczenia Komisji w Dz.U, w tym adres ELI.

**Oświadczenie Komisji w sprawie poszanowania praworządności przy okazji przyjęcia
rozporządzenia (UE) [2025/...]¹**

Komisja podkreśla, że poszanowanie praworządności i praw podstawowych ma dla Unii Europejskiej ogromne znaczenie. Komisja rozumie zamiar współprawodawców dotyczący zapewnienia ochrony budżetu Unii poprzez wprowadzenie zmian do wniosku Komisji. Komisja podtrzymuje swoje zobowiązanie do zapewnienia, by przy wdrażaniu funduszy przestrzegano zasad praworządności, i będzie oceniać wszelkie wnioski o zmianę programu zgodnie z rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów, rozporządzeniem dotyczącym warunkowości w zakresie praworządności oraz przepisami rozporządzenia w sprawie przeglądu śródkresowego.

¹ Dz.U. L ... [numer, data, strona, ELI].